

UPD 2010

**Informe sobre l'impacte dels
Expedients de Regulació
d'Ocupació a Comarques
Gironines
2009**

Àrea de Desenvolupament Local
i Promoció de la Ciutat

Servei Municipal d'Ocupació

Unitat de Promoció i Desenvolupament


Elaboració: UNITAT DE PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT DE LES COMARQUES GIRONINES

Equip tècnic: Equip UPD

Girona, abril de 2010

ASSOCIACIÓ PER L'ORIENTACIÓ
LABORAL I EMPRESARIAL DE LES
COMARQUES GIRONINES



 Generalitat de Catalunya
Servei d'Ocupació de Catalunya


ESCOLES TALLER
I CASES D'OFICIS

 UNIÓ EUROPEA
Fons Social Europeu

Índex

Introducció.....	4
1 Què és un ERO	5
2 Expedients de Regulació d'Ocupació a les comarques gironines, 2008.....	7
3. Conclusions	16

Introducció

Amb el present informe, es pretén conèixer i analitzar l'impacte que han tingut els Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO) sobre el mercat de treball de les comarques gironines al llarg del 2009.

Durant el 2009 continua el procés de pessimisme sobre l'economia catalana, fonamentat pel deteriorament dels indicadors econòmics i per la translació de la crisi financera a l'economia real. Al llarg de l'any la recessió ha anat adquirint caràcter global i s'ha estès a nombrosos subsectors econòmics. L'enfonsament de la confiança, el col·lapse en el comerç internacional i el manteniment de les tensions financers significatives apunten ser les principals causes d'aquesta recessió d'abast global. Tanmateix, i a nivell intern, els índexs de confiança dels consumidors i del clima econòmic han caigut a mínims històrics, fet que es reflecteix en la trajectòria de consum i inversió.

Aquests elements han afectat negativament moltes empreses de les comarques gironines, amb una disminució de la demanda i per tant, de la producció, amb dificultats de sosteniment financer i de competitivitat amb mercats exteriors, etc. originant en alguns casos l'aplicació de polítiques de reducció de costos, entre ells els laborals, davant la incertesa del moment.

En el present estudi, s'analitzen els Expedients presentats a la província de Girona al llarg del 2009, per forma d'acabament, per tipus i efecte, per sectors econòmics i per causa. Al mateix temps, es comptabilitzen els treballadors afectats per aquests expedients.

Així mateix, es fa una comparativa territorial per comarques, per tal de conèixer quins han estat els territoris més afectats, pel que fa a expedients i treballadors.

Per tal de tenir una visió històrica, es comparen també les dades respecte anys anteriors.

A nivell metodològic, cal dir que les fonts són diferents segons l'òrgan de resolució dels ERO. Segons la titularitat de l'empresa els expedients es resolen en administracions diferents: si l'empresa és de titularitat gironina i ubicada en el territori gironí, es resol als Serveis Territorials del Departament de Treball de Girona; si l'empresa ubicada en territori gironí té titularitat catalana però no gironina al Departament de Treball de la Generalitat; i finalment, els expedients d'empreses ubicades a Girona però de titularitat no catalana, es resolen al Ministerio de Trabajo e Inmigración de Madrid.

1. Què és un ERO

L'article 51 de l'Estatut dels Treballadors, defineix i desenvolupa l'acomiadament col·lectiu, com l'extinció o modificació de contractes basada en causes econòmiques, tècniques, organitzatives, productives o de força major que afecta almenys al 10% de la plantilla. En aquest cas, a diferència dels acomiadaments individuals, és l'administració pública la que ha d'autoritzar el procediment, al mateix temps que es fan consultes als agents socials implicats.

A partir d'aquesta normativa es desenvolupa el reglament dels procediments de Regulació d'Ocupació com a mesura d'execució d'aquests acomiadaments o modificacions contractuals col·lectives¹.

Així, els ERO són els Expedients de Regulació d'Ocupació que presenten les empreses o els representants legals dels treballadors per sol·licitar l'extinció col·lectiva de contractes de treball, la suspensió temporal de feina o la reducció de jornada quan afecta a almenys a un 10% de la plantilla.

Aquests expedients han d'estar justificats per raons econòmiques, tècniques, organitzatives, productives o de força major. En aquest sentit, es preveuen catorze causes: manca de productivitat, reconversió, problemes de tresoreria o finançament, ruïnes o obres en immobles, restricció de la demanda o el consum, rescissió de contractes (en cas d'empreses subcontractades), falta de matèria primera, força major, aplicació de mesures econòmiques, reestructuració (no reconversió), tècniques o tecnològiques, organitzatives, de producció o fallida, concurs de creditors o deutes

Pel que fa al procés, l'empresa presenta l'expedient de regulació d'ocupació a l'administració laboral competent: serveis territorials del Departament de Treball de la demarcació, la Direcció General de Relacions Laborals si es tracta d'una empresa amb centres situats en més d'una demarcació, o al Ministeri de Treball si l'ERO s'aplica a centres d'un mateix grup situats a diferents punts de l'Estat.

Els expedients que arriben a l'administració pública han de ser resolts i poden acabar essent autoritzats, no autoritzats o desistits. Dins dels autoritzats, poden ser pactats entre les parts (treballadors i empresa) o no pactats.

De fet, simultàniament a la presentació de l'ERO, l'empresa ha d'obrir un procés de negociació o consultes amb la plantilla. Aquest període s'ha de perllongar, com a mínim 30 dies (15 si l'empresa té menys de 50 treballadors). Durant aquest període, les parts han de negociar «de bona fe» sobre les causes que justifiquen l'acomiadament i la possibilitat d'evitar o reduir-ne els efectes, així

¹ Real Decreto 43/1996, de 19 de gener, pel qual s'aprova el *Reglamento de los Procedimientos de Regulación de Empleo y de Actuación Administrativa en materia de Traslados Colectivos*.

com les indemnitzacions o condicions de reducció o suspensió. Si el procés de negociació acaba amb acord, l'administració ha de comunicar a l'INEM la iniciació de l'expedient i demanar els informes pertinents, entre els quals n'hi ha d'haver un d'Inspecció de Treball. Si la negociació no acaba amb acord, l'administració competent ha de valorar si l'acomiadament està justificat, i ha d'estimar o desestimar la sol·licitud. En el cas dels ERO de suspensió temporal, el procés és el mateix excepte que la negociació és de quinze dies.

2. Expedients de Regulació d'Ocupació a les comarques gironines, 2009.

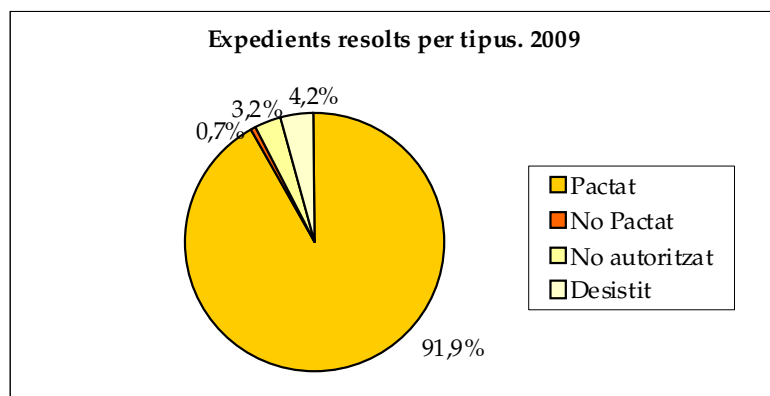
L'any 2009 s'ha tancat amb un total de 285 Expedients de Regulació d'Ocupació resolts a les comarques gironines, dels quals 264 han estat autoritzats per les administracions competents, 12 han estat desistits i 9 més no han estat autoritzats. Dels expedients autoritzats, 262 han estat pactats amb els treballadors, mentre que 2 no s'han pactat.

L'any 2008, el nombre d'expedients resolts va ser de 86, dels quals 80 van ser autoritzats, registrant-se així un augment considerable de les empreses en situació de dificultat econòmica. L'increment anual dels ERO's autoritzats ha estat del 230,0%.

Taula 1: Expedients resolts a la província de Girona per tipus. Any 2009

Tipus d'expedient		Resultats
Autoritzat	Pactat	262
	No Pactat	2
No autoritzat		9
Desistit		12
Total		285

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.

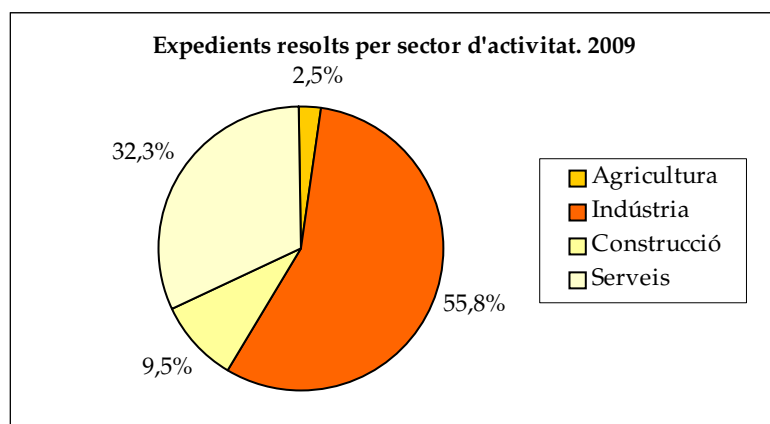


Del total d'expedients resolts, el 55,8% ho són d'empreses del sector industrial, seguit de les empreses del sector serveis (32,3%) i de la construcció (9,5%).

Taula 2: Expedients resolts per sector. Província de Girona. Any 2009

Sector	Expedients
Agricultura	7
Indústria	159
Construcció	27
Serveis	92
Total	285

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.



La principal causa al·legada per les empreses per a la presentació d'un Expedient de Regulació d'Ocupació durant el 2009, segueix essent la restricció de la demanda o del consum (49,5%), fet que en limita la producció. A la vegada, el 24,2% de les empreses atribueixen l'ERO a causes de la pròpia producció. L'aplicació de mesures econòmiques també n'és una causa freqüent, presentada pel 13,3% de les empreses. En menor mesura, s'han al·legat causes de força major, organitzatives, problemes de tresoreria i finançament i per raons tècniques i/o tecnològiques.

Taula 3: Expedients resolts per causa. Província de Girona. Any 2009

Causa	Exp.	%
Manca de productivitat	1	0,4
Reconversió	0	0,0
Fallida, suspensió de pagaments, deutes	2	0,7
Problemes tresoreria o finançament	4	1,4
Ruïnes o obres d'immobles	1	0,4
Restricció demanda o consum	141	49,5
Rescissió de contractes	0	0,0
Manca matèria prima	0	0,0
Força major	13	4,6
Aplicació de mesures econòmiques	38	13,3
Reestructuració d'empreses de sectors no afectats per decrets de conversió	0	0,0
Tècniques i/o tecnològiques	3	1,1
Organitzatives	13	4,6
De producció	69	24,2
Altres	0	0,0
Total	285	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.

Pel que fa a l'evolució temporal, s'observa que en el segon trimestre de l'any es concentren gairebé el 30% dels expedients autoritzats i el 40% dels treballadors afectats del conjunt de la província,.

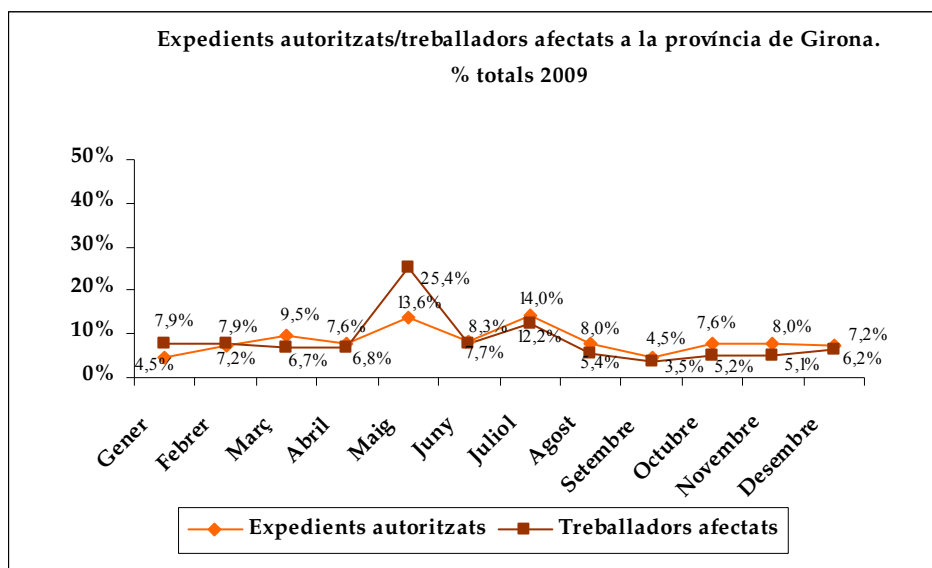
Per mesos, el maig destaca pel gran nombre de treballadors afectats (1.773) i pel nombre d'expedients autoritzats (36), únicament superat pel mes de juliol on aquests foren 37.

D'altra banda, el gener i el setembre han estat els mesos amb menys expedients autoritzats, a la vegada que també ha estat al setembre quan el nombre de treballadors afectats ha estat menor (244).

Taula 4: Expedients Autoritzats per mesos i treballadors afectats. Província de Girona. 2009

Mes	Expedients autoritzats	Treballadors afectats
Gener	12	550
Febrer	19	550
Març	25	468
Abril	20	477
Maig	36	1.773
Juny	22	536
Juliol	37	850
Agost	21	376
Setembre	12	244
Octubre	20	363
Novembre	21	359
Desembre	19	435
Total	264	6.981

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.



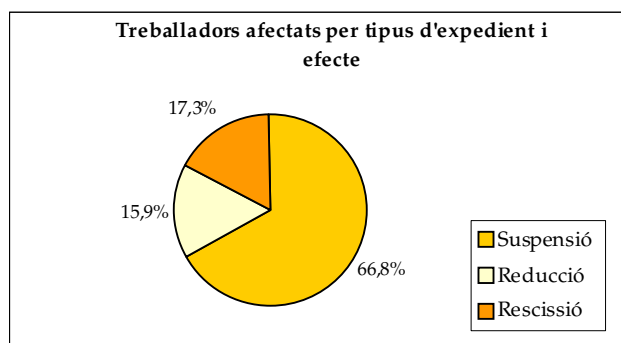
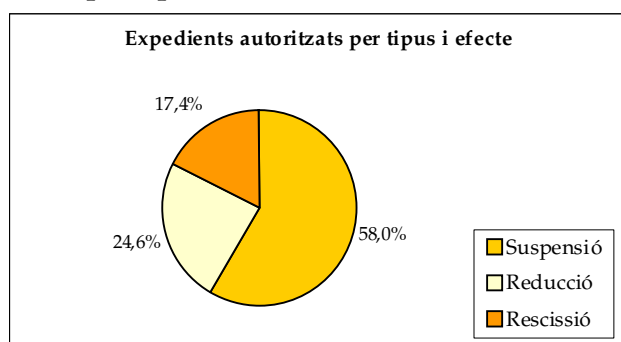
Pel que fa a la mesura proposada pels expedients de regulació d'ocupació autoritzats, el 58,0% de les empreses han presentat expedients de suspensió de feina, de temporalitat variable. El 24,6% els han presentat per reducció de jornada, mentre que el 17,4% restant ho ha fet rescissió, és a dir, en forma d'acomiadaments col·lectius o a causa del tancament de l'empresa.

En canvi, aquestes mesures han afectat de manera diferent als treballadors, sovint per causa de la grandària de l'empresa. Com en els expedients, la suspensió de la feina també ha estat la mesura que a més treballadors ha afectat, però en el cas de la reducció i la rescissió les proporcions s'inverteixen. La mesura de rescissió ha afectat al 17,3% dels treballadors i la de reducció al 15,9%.

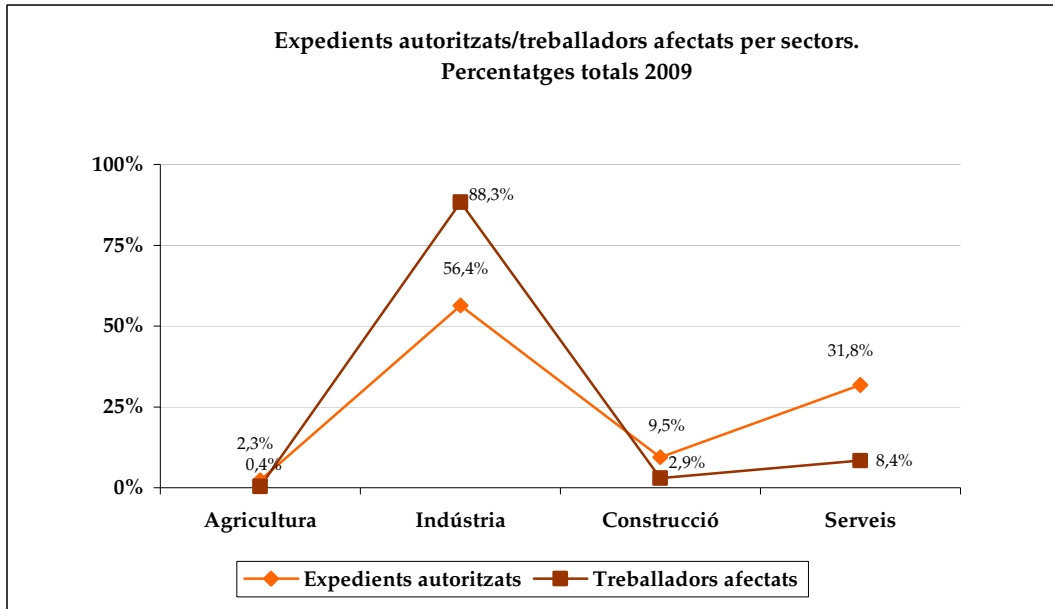
Taula 5: Expedients autoritzats i treballadors afectats per tipus i efecte. Província de Girona. Any 2009

Tipus	Efecte	Expedients autoritzats	Treballadors afectats
Pactats	Suspensió	153	4.661
	Reducció	65	1.113
	Rescissió	44	1.194
	Total	262	6.968
No Pactats	Suspensió	0	0
	Reducció	0	0
	Rescissió	2	13
	Total	2	13
Total	Suspensió	153	4.661
	Reducció	65	1.113
	Rescissió	46	1.207
	Total	264	6.981

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.



Pel que fa als sectors econòmics, i en referència als expedients autoritzats, el sector industrial és el que ha dut a terme el 56,4% dels expedients de regulació d'ocupació, que han afectat al 88,3% dels treballadors, molt per sobre dels afectats de la resta de sectors.



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.

Per subsectors, les indústries de productes metàl·lics i les de maquinària i equips són les que presenten major nombre d'expedients autoritzats (28 i 19 respectivament), suposant conjuntament el 17,8% dels expedients. En el subsector del comerç a l'engròs s'han autoritzat 14 expedients i en el de les activitats especialitzades en la construcció 12.

Paral·lelament, les indústries de minerals no metàl·lics, la dels vehicles de motor, remolcs i semiremolcs, el comerç al detall i les activitats d'emmagatzematge i afins al transport presenten 11 expedients autoritzats, i les indústries tèxtils i la construcció d'immobles, 10.

En quant al nombre de treballadors afectats, cal destacar de nou les indústries dels productes metàl·lics, amb un total de 1.156 treballadors afectats, el que suposa el 16,5% del total. Els expedients autoritzats dels subsectors de les indústries dels materials i equips elèctrics, així com també el de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs afecten a 973 i 946 treballadors cadascun. En quart lloc, els ERO a les indústries tèxtils van afectar 708 treballadors.

Altres subsectors que també destaquen per l'elevat nombre de treballadors afectats són les indústries de maquinària i equips (510), les indústries de productes alimentaris (439) i les de cautxú i plàstics (304).

Taula 6: Expedients autoritzats i treballadors afectats per activitat econòmica. Província de Girona. Any 2009

Activitat econòmica	Exp	Treb
Pesca i aqüicultura	6	25
Minerals no metàl·lics ni energètics	1	14
Suport a les indústries extractives	1	24
Indústries de productes alimentaris	6	439
Fabricació de begudes	2	33
Indústries tèxtils	10	708
Indústries fusta i suro, exc. mobles	6	161
Indústries del paper	3	219
Arts gràfiques i suports enregistrats	3	16
Indústries químiques	1	6
Productes farmacèutics	1	2
Cautxú i plàstic	9	304
Productes minerals no metàl·lics ncaa	11	247
Metal·lúrgia	8	262
Productes metàl·lics, exc. maquinària	28	1156
Productes informàtics i electrònics	2	16
Materials i equips elèctrics	14	973
Maquinària i equips ncaa	19	510
Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	11	946
Mobles	9	106
Indústries manufactureres diverses	1	3
Energia elèctrica i gas	1	1
Tractament d'aigües residuals	1	10
Tractament de residus	1	10
Construcció d'immobles	10	101
Construcció d'obres d'enginyeria civil	3	14
Activitats especialitzades construcció	12	89
Venda i reparació de vehicles motor	4	43
Comerç engròs, exc. vehicles motor	14	111
Comerç detall, exc. vehicles motor	11	66
Transport terrestre i per canonades	6	38
Emmagatzematge i afins al transport	11	23
Serveis d'allotjament	2	96
Serveis de menjar i begudes	2	18
Telecomunicacions	4	6
Serveis de tecnologies de la informació	1	7
Activitats immobiliàries	4	16
Activitats jurídiques i de comptabilitat	1	1
Seus centrals i consultoria empresarial	4	10
Serveis tècnics arquitectura i enginyeria	2	6
Publicitat i estudis de mercat	2	27

Activitats professionals i tècniques ncaa	5	11
Activitats relacionades amb l'ocupació	1	12
Agències viatges i operadors turístics	1	8
Activitats de seguretat i investigació	1	2
Serveis a edificis i de jardineria	1	3
Educació	3	26
Serveis socials sense allotjament	1	26
Activitats esportives i d'entreteniment	1	15
Activitats associatives	1	9
Altres activitats de serveis personals	1	6
Total	264	6.981

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.

Analitzant la variació dels expedients autoritzats i dels treballadors afectats entre 2008 i 2009, s'observa que la indústria és el sector que experimenta un canvi més fort, amb un augment de 118 expedients i 4.712 treballadors afectats més que l'any anterior. Dins del sector industrial, la mesura que més treballadors ha afectat respecte el 2008 ha estat la suspensió (3.456), seguit de la reducció de personal (787).

Els serveis és el segon sector que presenta una major variació en el nombre de treballadors afectats (443) respecte l'any anterior, seguint la mateixa distribució que la indústria pel que fa a les mesures presentades en l'expedient de regulació.

Cal destacar però el cas de l'agricultura, amb 3 expedients menys que l'any anterior, i afectant a 7 treballadors menys.

Taula 7: Variació 2008-2009 expedients autoritzats i treballadors afectats per sectors i mesura

Sector	Suspensió		Rescissió		Reducció		Total	
	exp	treb	exp	treb	exp	treb	exp	treb
Agricultura	-5	-15	2	8	0	0	-3	-7
Indústria	93	3.456	-1	469	26	787	118	4.712
Construcció	13	150	-7	-76	4	17	10	91
Serveis	23	252	4	41	32	150	59	443
Total	124	3.843	-2	442	62	954	184	5.239

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball. 2008

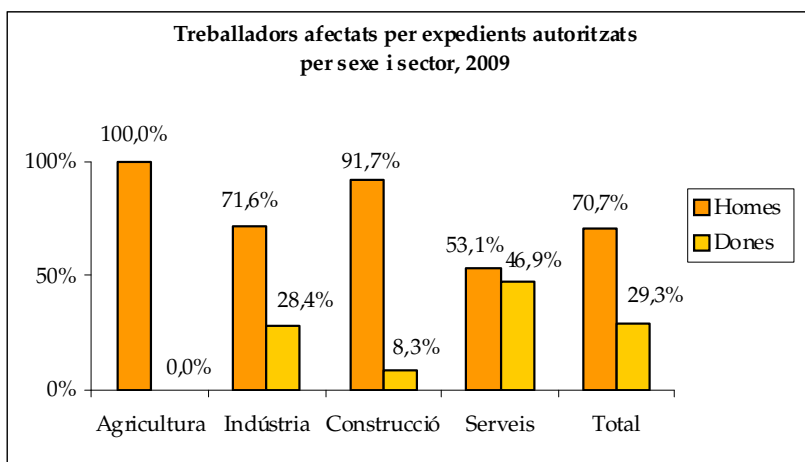
Per sexes, s'observa que la majoria d'expedients de regulació d'ocupació han afectat als homes (70,7%). Aquesta distribució és constant en tots els sectors, tot i que els percentatges varien segons l'activitat econòmica.

Mentre que en el sector industrial i en la construcció els homes representen el 71,6% i el 91,7% respectivament, en els serveis aquesta proporció queda més igualada amb la de les dones, les quals representen el 46,9% dels treballadors afectats per un ERO.

Taula 8: Treballadors afectats per expedients autoritzats per sexe i sector. Província de Girona. Any 2009

Sector	Homes	Dones
Agricultura	25	0
Indústria	4.413	1.753
Construcció	187	17
Serveis	311	275
Total	4.936	2.045

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Dept. de Treball. 2008



En el conjunt de Catalunya, els expedients autoritzats han passat de ser 861 l'any 2008 a 3.981 el 2009, posant de manifest la situació de crisi que pateixen moltes empreses, afectant un total de 142.357 treballadors catalans (mentre que l'any anterior aquests van ser 30.223). La província de Barcelona ha estat la més afectada, amb 3.251 ERO, i 120.657 treballadors afectats. La demarcació de Girona és la tercera més afectada, amb 264 ERO autoritzats i 6.981 treballadors afectats.

L'augment de treballadors afectats a Girona pràcticament es quadruplica respecte l'any anterior, a la vegada que el nombre d'expedients autoritzats s'incrementa en un 230%.

Taula 9: Comparativa expedients autoritzats segons mesura 2007-2008. Catalunya i províncies

Any	Mesura	Girona	Barcelona	Tarragona	Lleida	Catalunya
2008	Suspensió	29	228	24	12	293
	Reducció	3	43	10	1	57
	Rescissió	48	396	45	22	511
	Total	80	667	79	35	861
2009	Suspensió	153	2.141	232	47	2.573
	Reducció	65	429	57	16	567
	Rescissió	46	681	68	46	841
	Total	264	3.251	357	109	3.981

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball. 2008

Taula 10: Comparativa treballadors afectats per expedients autoritzats segons mesura 2008-2009. Catalunya i províncies

Any	Mesura	Girona	Barcelona	Tarragona	Lleida	Catalunya
2008	Suspensió	818	18.265	414	143	19.640
	Reducció	159	405	325	6	895
	Rescissió	765	8.164	318	441	9.688
	Total	1.742	26.834	1.057	590	30.223
2009	Suspensió	4.661	103.332	10.992	1.045	120.030
	Reducció	1.113	3.601	481	214	5.409
	Rescissió	1.207	13.724	1.521	466	16.918
	Total	6.981	120.657	12.994	1.725	142.357

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball. 2008

Pel que fa a les comarques gironines, al Gironès és on s'han autoritzat més expedients (77), seguit de ben a prop de la comarca de La Selva (73). No obstant, pel que fa a treballadors, la comarca més afectada és la Selva amb 2.561 treballadors, seguida del Gironès (1.666) i el Baix Empordà (968).

D'altra banda, la Cerdanya destaca tant pel menor nombre d'expedients (2) com pel menor nombre de treballadors (13).

Si es té en compte la mesura, en el cas de la suspensió de contractes, la comarca amb més incidència ha estat La Selva, amb 1.767 persones afectades, seguida del Gironès (1.116) i del Baix Empordà (707).

En el cas de les rescissions, les comarques més afectades pel que fa al nombre d'acomiadaments són la Selva (360) i el Gironès (341), les mateixes comarques que també registren un major nombre de reduccions de casos de reducció de jornada.

Taula 11: Comparativa comarcal. Total expedients autoritzats i treballadors afectats per comarca. Any 2009.

Comarca	Suspensió				Rescissió				Reducció				Total			
	Exp.	%	Treb.	%	Exp.	%	Treb.	%	Exp.	%	Treb.	%	Exp.	%	Treb.	%
Alt Empordà	11	7,1	255	5,2	4	8,7	33	2,7	4	6,2	12	1,1	19	7,1	300	4,2
Baix Empordà	25	16,1	707	14,5	2	4,3	216	17,9	7	10,8	45	4,0	34	12,8	968	13,5
Cerdanya	0	0,0	0	0,0	1	2,2	12	1,0	1	1,5	1	0,1	2	0,8	13	0,2
Garrotxa	10	6,5	213	4,4	3	6,5	35	2,9	3	4,6	27	2,4	16	6,0	275	3,8
Gironès	30	19,4	1.116	22,9	26	56,5	341	28,3	21	32,3	209	18,8	77	28,9	1.666	23,2
Pla de l'Estany	20	12,9	489	10,1	0	0,0	0	0,0	5	7,7	18	1,6	25	9,4	507	7,1
Ripollès	9	5,8	317	6,5	2	4,3	210	17,4	9	13,8	367	33,0	20	7,5	894	12,4
Selva	50	32,3	1767	36,3	8	17,4	360	29,8	15	23,1	434	39,0	73	27,4	2.561	35,6
Total	155	100,0	4.864	100,0	46	100,0	1.207	100,0	65	100,0	1.113	100,0	266	100,0	7.184	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball.

3. Conclusions

L'any 2009 s'han resolt 285 ERO a les comarques gironines, dels quals se n'han autoritzat 264, 184 més que l'any 2008 (el que suposa un increment del 230%). Amb aquestes xifres la demarcació de Girona esdevé la tercera província catalana en nombre d'expedients i treballadors afectats, després de Barcelona i Tarragona.

El nombre total de persones afectades per ERO a les comarques gironines ha estat de 6.981, quadruplicant la xifra de l'any anterior.

Aquest increment del nombre de treballadors afectats s'ha notat especialment al segon trimestre de l'any, període en el que es van autoritzar 78 expedients afectant a 2.786 treballadors, 1.773 dels quals registrats al mes de maig.

Pel que fa a la causa al·legada per les empreses, en un 49,5% dels casos es tracta de la restricció de la demanda o consum, mentre que el 24,2% ho atribueixen a causes de producció.

La major part dels expedients autoritzats han estat de suspensió temporal de contractes (58,0%) a la vegada que també ha estat la mesura que perjudica a major nombre de persones (66,8%). No obstant, un total de 1.113 persones han perdut la feina a conseqüència d'un ERO d'acomiadament.

Pel que fa als sectors, la indústria és la que presenta més expedients autoritzats (88,3%) i alhora més treballadors afectats (56,4%). Els serveis, per la seva banda, representen el 31,8% dels contractes autoritzats, afectant a un 8,4% dels treballadors.

Els ERO han afectat de manera majoritària al col·lectiu masculí (70,7%). En el cas de la construcció, els expedients autoritzats han afectat en un 91,7% als homes, mentre que a la indústria el pes dels homes va ser del 71,6%. En el sector dels serveis els ERO han afectat quasi de manera paritària homes i dones, tot i un lleuger predomini dels homes (53,1%).

Finalment, tenint en compte la distribució dels ERO per comarques, és al Gironès on s'han autoritzat més expedients (77), seguit de ben a prop per la comarca de la Selva (73). En referència al nombre de treballadores, les comarques més afectades també són també la Selva (2.561) i el Gironès (1.666).